

Відповіді
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на проект експертного висновку галузевої експертної ради
за результатами акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми
32201 Урбаністика та регіональний розвиток
рівень вищої освіти: магістр, спеціальність 106 – Географія

Ми щиро вдячні галузевій експертній раді за ґрунтовні висновки, слухні пропозиції та відзначені сильні сторони ОНП Урбаністика та регіональний розвиток. Рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОП та її подальшому вдосконаленню у відповідності до цілей ОП. Водночас ми не погоджуємося із певними зауваженнями, які зроблені галузевою експертною радою за результатами експертизи ОП

<i>Критерій</i>	<i>Обґрунтування ГЕР</i>	<i>Коментар</i>
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	<p>2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.</p> <p>Представлена ОНП має чіткий розподіл кредитів ЄКТС між обов'язковими і вибірковими компонентами, які дозволяють досягти програмних результатів навчання. Але є значний акцент на обов'язкових ОК і лише 1/3 кредитів складають вибіркові ОК. У той же час, згідно ОНП, на підставі обрання дисциплін вільного вибору студента з навчального плану присвоюється професійна кваліфікація 2442.1 Молодший науковий співробітник (географія), 2442.2 Фахівець з міської та районної планіровки – це по 3 дисципліни – всього 18 кредитів ЄКТС. ОНП містить завеликий деталізований перелік ЗК – 14 та 10 ФК.</p> <p>2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому</p>	<p>2.2 Кілька освітніх компонентів забезпечують значну кількість ЗК і ФК та формують понад 10 ПРН, що зумовлено широтою їх предметної спрямованості відповідно до визначених компетентностей та програмних результатів навчання, що не впливає на якість освітнього процесу. Зауваження щодо малої кількості кредитів на вибіркові компоненти незрозуміле – вимоги закону більш ніж дотримані, що ж до присвоюваних професійних кваліфікацій то вони присвоюються за сумациєю результатів навчання обов'язкової (зокрема практик) та вибіркової складових програми (опанування вибіркового блоку у відриві від обов'язкової частини програми не формує необхідних для присвоєння професійних кваліфікацій результатів навчання)</p> <p>Щодо загальних і фахових компетентностей - їх перелік та кількість будуть переглянуті, із врахуванням результатів моніторингу програми, після затвердження стандарту вищої світи за спеціальністю 106 Географія за другим рівнем вищої освіти.</p> <p>2.4. Всі дисципліни 3-го семестру є вибірковими і є основною для формування професійних компетентностей та</p>

	<p>законодавством Індивідуальні траєкторії, згідно навчального плану, студент має в змозі будувати за двома блоками дисциплін і шляхом вибору лише 2-х додаткових із решти ВК, що дозволяє отримати додаткову кваліфікацію 2442.1 Молодший науковий співробітник (географія), хоча у ОНП зазначається ще і кваліфікація 2442.2 Фахівець з міської та районної планіровки.</p> <p>2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності Структура ОНП та НП передбачають проходження виробничої і асистентської практики в обсязі по 12 кредитів ЄКТС, що цілком достатньо для підготовки магістра, але відсутність у НП магістра науково-виробничої практики не дозволяє повноцінно сформувані наукові компетентності, що вимагає підготовка магістра.</p> <p>2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх</p>	<p>присвоєння здобувачам освіти відповідних професійних кваліфікацій. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pd) та опису ОП окремим рішенням екзаменаційної комісії, на підставі обрання дисциплін вільного вибору студента з навчального плану та професійного оволодіння компетентностями блоку з оцінками не нижче 75 балів; проходження всіх видів практик, які передбачені навчальним планом, з оцінками не нижче 75 балів; отримання за екзамен оцінки не нижче 75 балів; захисту кваліфікаційної роботи магістра (за професійним спрямуванням) з оцінкою не нижче 75 балів присвоюється професійна кваліфікація : 2442.1 Молодший науковий співробітник (географія), 2442.2 Фахівець з міської та районної планіровки, що дозволяє випускникам ОП виконувати відповідні види робіт та здійснювати професійну діяльність.</p> <p>2.5 Наукові компетентності на ОНП «Урбаністика та регіональний розвиток» формуються здобувачами вищої освіти під час вивчення ОК Дизайн наукової роботи (Research Design) в обсязі 12 кредитів ЄКТС. Робочою навчальною програмою передбачено набуття здобувачами вищої освіти практичних навичок науково-дослідницької діяльності та дизайну наукової роботи, вироблення практичних навичок щодо відбору даних і вибору методів дослідження сучасних процесів міського та регіонального розвитку із використанням комплексу міждисциплінарних даних. Окрім того виробнича практика складається з 2 частин, одна з яких має науково-виробниче спрямування і це знайшло відображення у відповідній робочій навчальній програмі.</p> <p>2.8 Відповідно до навчального плану та затвердженого</p>
--	---	--

	<p>компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання</p> <p>В цілому обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів у ЄКТС реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів. У той же час весняний семестр не містить аудиторного навантаження і група не відображена у розкладі, а кодування цього періоду у НП не має розшифровки, що не дозволяє отримати інформацію про профіль їх занятості.</p>	<p>графіку навчального процесу в 4 семестрі здобувачі освіти, що навчаються на ОНП «Урбаністика та регіональний розвиток» здійснюють підготовку кваліфікаційної роботи магістра (6 тижнів), проходять асистентську практику без відриву від теоретичного навчання (10 тижнів) та вивчають дисципліну ОК Дизайн наукової роботи (Research Design) в обсязі 12 кредитів ЄКТС. (80 годин семінарських занять та 280 годин самостійної роботи). Тому відповідно до опису ОП здобувачі мають можливість отримати визначені програмні результати.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	<p>3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми</p> <p>Особливості ОНП враховуються в правилах прийому шляхом включення до складання обов'язкового фахового іспиту, що вимагає підготовки з профільних дисциплін, але вступна кампанія минулого року не набирала групу за цією ОНП.</p> <p>3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми</p> <p>В університеті сформовано комплекс документів, що</p>	<p>3.2 У відомостях про самооцінювання освітньої програми зазначено, що станом на 1 жовтня 2020 року на ОНП «Урбаністика та регіональний розвиток» навчалось 7 студентів I року навчання та 6 студентів II року навчання. Також в Правилах прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2021 р. оголошено набір на дану ОНП. Отже зауваження щодо відсутності набору здобувачів освіти на ОНП «Урбаністика та регіональний розвиток» в 2020/2021 навчальному році не відповідає дійсності</p> <p>3.3 В Київському національному університеті імені Тараса Шевченка створені умови та надані можливості щодо участі в академічній мобільності. За сприяння кафедри економічної та соціальної за програмою Еразмус+ укладено Угоду про академічну мобільність між КНУ та Університетом Етвеша Лоранда (Будапешт, Угорщина), що дає можливість здобувачам вищої освіти брати участь у програмах семестрового обміну. Здобувачі вищої освіти за ОП «Урбаністика та регіональний розвиток» виявили інтерес до участі в програмі академічної мобільності, проте внаслідок введення обмежень у зв'язку з</p>

	<p>регулюють порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. На цій освітній програмі студенти не скористались можливостями академічної мобільності. Можливо, відсутність академічної мобільності у 2019-2020 н.р. зумовлена карантинними обмеженнями, але існує практика дистанційного вивчення різних дисциплін, якою в на цій ОНП не скористались.</p>	<p>поширенням пандемії COVID-19, конкурс не було оголошено, натомість за повідомленням офісу академічної мобільності партнерського університету, Угоду продовжено на наступний 2021/2022 навчальний рік. Проходження навчання здобувачів за програмами академічної мобільності в дистанційній формі не можливе, оскільки основною вимогою університетів-партнерів є обов'язкова особиста присутність здобувачів у навчальному закладі.</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	<p>5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь</p> <p>Аналіз матеріалів сайту ЗВО та матеріалів справи дозволяє зробити висновок, що розроблена чітка система контрольних заходів та зрозумілі критерії оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти, дозволяють забезпечити систематичний контроль та стимулювати постійну роботу магістрів протягом всього періоду навчання. У той же час, у Положенні про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка є дві тези:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ мінімальний пороговий рівень оцінки за кожним запланованим для освітнього компонента результатом навчання визначається відповідною робочою програмою (положенням), але не може бути нижчим за 50 % від максимально можливої кількості балів; ▪ мінімальний пороговий рівень оцінки з освітнього 	<p>Категорично не погоджуємось із зауваженням «Завищений Університетський пороговий критерій не відповідає Європейським нормам (50%)». Насправді звичайна практика європейських університетів передбачає що пороговий рівень опанування результатів навчання за освітнім компонентом не може бути нижче за 60%, а провідні університети часто встановлюють порогові значення на рівні 65% і навіть 70%. Причина встановлення такого рівня полягає у необхідності забезпечення надійності оцінки з врахуванням похибки освітніх вимірювань.</p> <p>Радимо ГЕР дуже прискіпливо аналізувати справи тих університетів які встановили рівень порогової оцінки на рівні 50% і нижче, оскільки такий низький рівень є викликає сумніви в якості підготовки.</p>

	<p>компоненту є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання та становить 60 % від максимально можливої кількості балів.</p> <p>Завищений Університетський пороговий критерій не відповідає Європейським нормам (50%).</p>	
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p>	<p>8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми</p> <p>Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Інформацію стосовно внутрішнього контролю якості освітнього процесу, внутрішнього аудиту тощо на сайті не знайдено, оскільки відсутні сторінка НМР на сайті університету і НМК – на сайті факультету</p>	<p>Наявність окремої сторінки НМК факультету не є обов'язковою, а інформація щодо процесу розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми розміщується на сайті географічного факультету (https://geo.knu.ua/). Результати моніторингу якості освітнього процесу регулярно висвітлюються (і оприлюднюються) в матеріалах засідань вченої ради Університету, у звітах ректора Університету тощо. Поняття аудиту до характеристики якості освітнього процесу зазвичай не застосовується.</p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p>	<p>9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін</p> <p>В університеті існує практика розміщення документів на сайті ЗВО для громадського обговорення не пізніше ніж за місяць до затвердження, але ОНП “Урбаністика та регіональний розвиток” не переглядалась з 2019 року і перегляд запланований Вченою радою факультету після першого випуску магістрів. У той же час, слід зазначити, що у обох керівників проєктної групи, що розробляла ОП застарілі публікації - 2006, 2008, 2011 , 2014 і 2015 років.</p>	<p>9.2 В результаті локального моніторингу ОП були внесені зміни в окремі освітні компоненти на основі врахування пропозицій стейкхолдерів, здобувачів освіти та сучасних практик.</p> <p>Потреби оприлюднення проєкту нової редакції ОП не було, оскільки вносити зміни доцільно після першого року випуску з урахуванням рекомендацій за результатами первинної акредитації та затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 106 «Географія» освітнього рівня магістр.</p> <p>Зауваження «у обох керівників проєктної групи, що розробляла ОП застарілі публікації - 2006, 2008, 2011 , 2014 і 2015 років.» некоректне - проєкт програми розроблявся в</p>

	<p>9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства</p> <p>На сайті факультету переважно у відкритому доступі є вся інформація, що стосується ОНП «Урбаністика та регіональний розвиток». У той же час, списки студентів, що навчаються за нею, теми їх дипломних робіт і керівників не доступні на сайті</p>	<p>2018-2019 рр. і тому в описі зазначалися публікації керівників проектної групи актуальні на той момент. Останні публікації керівників проектної групи наведені в Таблиці 2 звіту самооцінки освітньої програми і будуть враховані в новій редакції опису ОП програми після її перегляду.</p> <p>9.3. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pd) оприлюднення списків здобувачів ОП, тем їх кваліфікаційних робіт магістра та керівників робіт не є обов'язковою вимогою. Теми магістерських робіт, затверджені кафедрою та Вченою радою географічного факультету, з відповідними списками студентів, які їх будуть виконувати фіксуються в автоматизованій базі та оприлюднюються на інформаційному стенді кафедри економічної та соціальної географії.</p>
--	--	--

Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення освітньої програми:

<i>Критерій</i>	<i>Рекомендація ГЕР</i>	<i>Коментар</i>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	<p>Використати досвід інших університетів України, для створення Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.</p>	<p>Рекомендація ГЕР «Використати досвід інших університетів України, для створення Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті» є АБСОЛЮТНО НЕПРИЙНЯТНОЮ і суперечить чинному законодавству.</p> <p>Сфера неформальної освіти в Україні законодавчо не врегульована. В Україні на цей час відсутня система контролю якості освітнього рівня програм в системі неформальної/інформальної освіти. У зв'язку з цим Університет не визнає результатів навчання у неформальній/інформальній освіті до</p>

		<p>затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, існування яких передбачене чинним законодавством.</p> <p>Аргументи: а) згідно Закону України «Про освіту» (ст.8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством». б) в Законі України «Про вищу освіту» детально розписуються права ЗВО щодо самостійного визнання освітніх кваліфікацій і результатів навчання у формальній освіті і відсутня згадка про будь-які права ЗВО щодо визнання результатів неформальної освіти; в) згідно ст.3 Закону України «Про освіту» органом, який «формує вимоги до ... визнання результатів неформального та інформального навчання» визначається Національне агентство кваліфікацій.</p> <p>Університет чітко і послідовно дотримується цієї позиції, повідомляє її здобувачам освіти і всім зацікавленим особам, і таким чином навіть формально дотримується вимог підкритерію 3.4. «Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми». При цьому Університет жодним чином не <u>обмежує</u> права здобувачів освіти на отримання неформальної освіти і, навіть, організовує доступ здобувачів освіти до відомих платформ он-лайн освіти і нарощує пропозицію власних сертифікатних програм.</p> <p>Ця позиція Університету була доведена до Національного Агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке на своєму засіданні 26 травня визнало (у відповіді С.М. Квіта), що відсутність практики зарахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми (див відеозапис). Звертаємо додатково увагу членів ГЕР, що аналогічні настанови (щодо того, що</p>
--	--	---

		<p>неврахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми) експертам і ГЕР керівництво Національного Агентства надало під час семінарів у вересні 2020 року (https://bit.ly/3iYwvR).</p> <p>Додатково повідомляємо, що наразі НАК України разом із МОН України розробляється і погоджується 2 проекти Постанов Кабінету Міністрів України: 1) щодо присвоєння професійних кваліфікацій і визнання результатів неформального навчання; 2) щодо визнання неформального навчання при присвоєнні освітніх кваліфікацій. Представники Київського національного університету беруть участь у цій роботі і достеменно знаю поточний стан справ.</p> <p>Додатково зазначимо що Університет не збирається керуватися досвідом тих ЗВО України які порушують чинне законодавство.</p>
<p><i>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</i></p>	<p>Незважаючи на те, що централізовано в межах ЗВО Інститутом соціології проводиться регулярне опитування студентів з різних загальноуніверситетських проблем, доцільно запровадити опитування в межах ОП задля з'ясування внутрішніх проблем і пошуку нових ідей для її розвитку.</p>	<p><i>Рекомендація незрозуміла і зайва, оскільки Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень (https://sociology.knu.ua/uk/department/navchalna-laboratoriya-sociologichnyh-ta-osvitnih-doslidzhen вже здійснює опитування в межах ОП на основі затверджених Положення (http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469) і відповідного опитувальника</i></p>